

Alla bär på en historia viktig att berätta

I *Tag och skriv!* berättar 14 av Sveriges namnkunniga författare om sina erfarenheter och ger personliga skrivtips som ska uppmuntra och inspirera läsaren att själv våga skriva.

De 14 är: **Andrea Lundgren, Annika Norlin, Johan Theorin, Klas Östergren, Kristoffer Leandoer, Majgull Axelsson, Mats Strandberg, Negar Naseh, Nina Wähä, Stina Stoor, Sven Olov Karlsson, Torbjörn Flygt, Åsa Linderborg och Åsa Moberg.**

Idag finns flera böcker om hantverket att skriva, bland annat av **Bodil Malmsten, Karl Ove Knausgård** och **Anneli Jordahl**. Det finns även ett stort antal författarkurser, skrivarlinjer och cirklar, man kan nästan tala om en folkrörelse av skrivande människor, samtidigt som bokläsarna blir färre. Vi skriver tydligen hellre än vi läser och ändå föds skrivandet ur läsandet. Till synes en paradox.

Det är svårt att recensera alla fjorton avsnitt, jag har valt ut några exempel som ger olika infallsvinklar på själva skrivandet. **Majgull Axelsson** kämpar alltid med tempus och berättarperspektiv, att bestämma om det ska vara presens eller imperfekt, det brukar ta ett tag innan det ger sig. Hon vill ha en tydlig berättarröst, en röst som övertygar. Blir man inte själv övertygad är det skräp. **Klas Östergren** resonerar om persongestaltningen, hur den karaktär som man vill beskriva är förenad med den komplicerade skrivprocessen. Författaren skriver texten men måste samtidigt vara den kritiska läsaren av den egna texten. Om en person i en bok uppfattas som tråkig är det författarens fel. Det finns inga tråkiga människor, det är skildringen som inte förmått göra personen rättvisa.

Johan Theorin lyfter fram miljön som viktig i skrivandet. Han ställer sig frågan: Hur förtrogen måste författaren vara med

sin miljö? Det skadar inte om författaren upplevt platserna hen skriver om, men det viktigaste är att romanfigurerna gör det, att de upplever miljön med alla sina sinnen. **Sven Olov Karlssons** kapitel handlar om att skriva om landsbygden. Där få författare bor idag, men som har en särskild lockelse på läsarna som exotisk och ovanlig. Han har skrivit flera böcker som utspelar sig i Västmanland. Ibland är det lockande att göra karikatyrer av landsbygdens folk för att få en bra historia, men det kan vara sårande. Att skriva om sina egna brister är mer förlåtande än att skriva om andras. **Mats Strandberg** beskriver sin rädsla att idén inte är bra. Behovet att bli bekräftad av nära och kära inför varje ny bok, delar han med många andra författare. Efter alla år har han insett att det är en del av skrivprocessen. Sedan ger han många konkreta tips för dem som skriver i skräckgenren.

Åsa Linderborg resonerar om att skriva självbiografiskt. Hon anser att det är den mest aggressiva handling man kan göra. Att skriva om sig själv är att skriva om andra. Att ta sig rätten att berätta om andra, trots att man skriver med kärlek är egenmäktigt. Ord är makt. När hennes bok *Mig äger ingen* kom ut drabbade det hennes mamma och pappans syskon hårdare än vad hon förutsåg. Ändå är det rätt och viktigt att skriva om sitt liv. Gränsen mellan fiktion och verklighet är svår att dra, allt skrivande är en konstruktion även den rent dokumentära.

Nina Wähä, som gett ut *Testamentet* lyfter fram skrivarkursernas betydelse. Hon menar att hennes tillblivelse som skrivande människa var i en skrivarkurs. Nu leder hon själv flera. **Torbjörn Flygt** beskriver vad människors reaktioner på hans böcker betytt. Att texten blir allmän egendom. Risker med att slå sig till ro, att bli bekväm och fortsätta i samma mönster. Han uppmanar till att pröva nya vägar, gå vilse i okända terränger. Han skriver om motvalsem, att gå emot det redan prövade, men att författarens dna ändå finns där till igenkänning.

Antologin tar upp många och viktiga perspektiv på skrivandet.

Mycket bekräftar det man själv erfarit av sitt skrivande och för andra som överväger att skriva kan det locka till att våga börja. Själv har jag alltid avstått från självhjälpsböcker med tips: Gör så här! Varje skrivande person har sin egen röst som behöver hitta sitt eget uttryck. Däremot att läsa om andras erfarenheter och om de etiska frågeställningar som kan uppstå under skrivprocessen, det får en att reflektera över de egna. Alla bär på en viktig historia att berätta skriver Åsa Linderborg. Som gammal socialarbetare vet jag att det stämmer.

Claudette Skilving

Tag och skriv!

Natur & Kultur